

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра соціології та філософії

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ
КАФЕДРИ СОЦІОЛОГІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ

Завідувач кафедри

02 жовтня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма

перший (бакалаврський)
05 Соціальні та поведінкові науки
054 Соціологія
Соціологія

Запоріжжя, 2024 р.

Робоча програма з виробничої практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 054 Соціологія, освітньої програми Соціологія.

Розробники: Афанасьєва Л.В., зав кафедрою, доц., канд. філософ. наук; Букрєєва І.В., доц., канд. філософ. наук; Глебова Н.І., проф., док. соц. наук; ID 135154; Семікін М.О., доцент, канд. філос. наук, заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації

ПОГОДЖЕНО: Гарант освітньої програми Глебова Н.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології та філософії протокол № 2 від «02» жовтня 2024 року

завідувач кафедри соціології та філософії

_____ Афанасьєва Л.В.

Зміст

Пояснювальна записка

1. Мета навчальної практики
2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час виробничої практики
3. Заплановані програмні результати навчання
4. Базис проходження виробничої практики
5. Зміст практики
6. Форми і методи контролю
7. Критерії оцінювання
8. Вимоги до Звіту
9. Перелік навчально-методичної літератури
10. Документи:

Додаток 1. План-графік проходження виробничої практики

Додаток 2. Направлення на практику

Додаток 3. Клопотання

Додаток 4. Довідка про проходження виробничої практики

Додаток 5. Форма звітної документації

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича практика є ключовим і технологічно важливим компонентом ефективної фахової діяльності соціолога та входить до обов'язкової складової процесу підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 054 Соціологія ОП Соціологія. Дана програма базується на «Положенні про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/06/10_Praktychna-pidgotovka_30.04.2024.pdf, ухваленого на засіданні Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького 18 квітня 2024 року, введеного у дію наказом ректора № 18/01-05. Тривалість виробничої практики складає чотири тижні (180 годин (6 кредитів)).

Виробнича практика є важливим етапом професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Вона спрямована на закріплення знань і умінь, отриманих ними у процесі навчання зі спеціальності, оволодіння навичками вирішення професійних задач, участі в науково-дослідній діяльності з аналізу та прогнозування соціальних процесів і відносин, засвоєння інноваційних методик і способів організації соціологічних досліджень, а також розвиток Soft Skills у процесі проходження практики.

Специфіка виробничої практики полягає в удосконаленні професійних компетентностей здобувачів через залучення до практичної діяльності для якісного закріплення теоретичних знань. Вона передбачає самостійне проведення соціологічного дослідження здобувачами з подальшою обробкою його результатів та підготовкою Звіту.

Програма практики пропонує студентам унікальну можливість розвинути як індивідуальні, так і командні навички, тому студенти можуть як самостійно виконати роботу в повному обсязі, так й виконати цю роботу в групі.

Виробнича практика проходить на відповідних базах практики, якими можуть бути (незалежно від форми власності): підприємства, організації, установи, соціальні центри, маркетингові служби, громадські організації, а також Центр соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького.

В умовах воєнного стану або інших надзвичайних обставин розподіл здобувачів вищої освіти на практику може передбачати можливість дистанційної або змішаної форми її проходження. Бази практики мають забезпечити відповідні умови для виконання студентами завдань в онлайн-форматі, якщо це узгоджено з Університетом.

Участь здобувачів у реалізації проєктів (під час проходження виробничої практики) формує в них навички проєктної компетентності, а саме: дослідної (працювати з інформацією, проводити її пошук, відбір, ставити завдання і цілі, складати план, структурувати, робити висновки); мультимедійної (використовувати кілька каналів сприйняття інформації в проєкті, працювати з мультимедійними засобами, створювати презентації); інтегративної (розуміти інтеграційні зв'язки між дисциплінами, синтезувати знання в проєктах); когнітивної (організувати самостійну пізнавальну діяльність, проводити аналіз і синтез інформації, розвивати аналітичне мислення, інтелектуальну лабільність); креативної (прагнути до креативного мислення, творчого пошуку, оригінальності).

1. Метою виробничої практики є здобуття вмінь, навичок дослідницької/проєктної роботи та досвіду проведення соціологічного дослідження, що включає весь комплекс дослідницьких/проєктних робіт: підготовку програми соціологічного дослідження, розробку інструментаріїв збору соціологічної інформації, проведення соціологічного дослідження, підготовкою Звіту та його презентацію.

Процес проходження виробничої практики передбачає вирішення здобувачами наступних завдань:

- закріплення знань з програмування соціологічного дослідження;

- апробація знань з дослідницького дизайну та методології соціологічного дослідження;
- апробація та закріплення знань з методів збору соціологічної інформації;
- вдосконалення навичок зі збору первинної соціологічної інформації;
- вдосконалення навичок систематизації, обробки, аналізу зібраних матеріалів, одержаних у ході соціологічного дослідження;
- оволодіння вміннями підготовки Звіту за результатами соціологічного дослідження;
- набуття навичок Hard skills, Soft Skills та професійного, міжособистісного спілкування, підтримка відповідних відносин у команді.

2. ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК03. Здатність працювати в команді.
- ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.
- СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.
- СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в громадянському суспільстві України та в світовій спільноті в цілому.
- СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.
- СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження

СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців

СК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та доброчесності.

СК10. Здатність вільно орієнтуватися у базових та альтернативних типах вибіркових соціологічних досліджень.

СК11. Здатність використання базових комп'ютерних програм обробки емпіричних даних, отриманих в ході проведення соціологічного дослідження.

3. ЗАПЛАНОВАНІ ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.

РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в громадянському суспільстві України та в світовій спільноті в цілому.

РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціально-культурних, економічних, політичних явищ у контексті професійних задач.

РН05. Вільно спілкуватися державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань.

РН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.

РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.

РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.

РН10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів й базових комп'ютерних програм обробки емпіричних даних.

РН11. Використовувати базові та альтернативні типи вибірових соціологічних досліджень.

РН12. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефаківців.

РН13. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога

РН14. Аналізувати статистичні дані, суспільні рухи, організації, використовуючи теоретичний потенціал парадигм колективної поведінки, мобілізації ресурсів, ідентичності.

РН 15. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.

4. БАЗИ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Виробничу практику здобувачі проходять на базі Центру соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та позауніверситетських базах практики – у провідних організаціях, що займаються соціологічною діяльністю, і з якими кафедра соціології та філософії має відповідні Договори:

- структурні підрозділи при державних адміністраціях (міста, області);
- громадські організації та об'єднання, Агенції регіонального і місцевого розвитку, структурні підрозділи приватних та державних компаній з маркетингу, кадрового забезпечення, стратегічного планування та прогнозування;

- у рамках окремих проєктів, що містять дослідницькі компоненти, і реалізуються установами, підприємствами, організаціями, які мають належні умови для проведення практики, проводять соціологічні дослідження чи здійснюють розробки за напрямками, відповідними до тематиці та змісту освітньо-професійної програми.

Для забезпечення практики здобувачі закріплюються за кафедрою соціології та філософії із призначенням наукових керівників відповідно за спеціалізацією, навчальним навантаженням та «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/27_osvitnij-protses_28.06.2024.pdf, «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/06/10_Praktychna-pidgotovka_30.04.2024.pdf, «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/28_balno-nakop-systema-otsinyuvannya_28.06.2024.pdf.

В умовах воєнного стану або інших надзвичайних обставин здобувачі вищої освіти маю можливість проходити практику у дистанційній або змішаній форми. Університет має забезпечити відповідні умови для виконання студентами завдань в онлайн-форматі. Також здобувачі мають можливість проходити практику в рамках реалізації окремих проєктів, які мають у своїй структурі дослідницькі компоненти. Тобто установи, підприємства, організації, які мають належні умови для проведення практики та проводять соціологічні дослідження чи здійснюють розробки за напрямками, що відповідають тематиці та змісту освітньо-професійної програми. Під час проходження практики у межах

проектної діяльності її терміни можуть бути перенесені відповідно періоду реалізації проєкту у позанавчальний час.

5. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

5.1. Опис виробничої практики. Виробнича практика включає виконання наступних видів робіт:

Блок 1. Розробка програми соціологічного дослідження
Настановча конференція: 1. Ознайомлення зі специфікою роботи бази практики: з історією створення організації, її метою та функціями, статутними документами, матеріально-технічною базою; 2. Ознайомлення з метою і завданнями виробничої практики, системою оцінювання, переліком звітної документації, змістом виробничої практики (складання програми, збір й обробка матеріалів, аналіз обробленої інформації, підготовка звіту тощо); 3. Ознайомлення з порядком ведення щоденника.
Розробка методологічного розділу Програми соціологічного дослідження: формулювання проблеми; визначення об'єкта та предмета; мети та підготовка задач; уточнення та інтерпретація основних понять; попередній системний аналіз об'єкта соціологічного дослідження; формулювання робочих гіпотез.
Розробка методичного або процедурного розділу Програми соціологічного дослідження: розробка дизайну; обґрунтування системи вибірки одиниць спостереження; попередній нарис основних процедур збору та аналізу вихідних даних.
Обговорення і затвердження Програми соціологічного дослідження: методологічний розділ Програми соціологічного дослідження; методичний розділ Програми соціологічного дослідження
Розробка та затвердження дизайну анкети /гайду/сценарію: розробка інструментарію; проведення пілотажного (пробного) дослідження спрямованого на опанування методики збору первинних даних; обговорення і затвердження дизайну анкети/ гайду/сценарію
Блок 2. Проведення соціологічного дослідження
Збір та обробка соціологічної інформації: проведення анкетування/глибинних інтерв'ю/фокус-груп; підготовка зібраних даних до обробки (SPSS, EXCEL, стенографування, транскрибування) опрацювання одержаної інформації.
Аналіз та інтерпретація соціологічної інформації: аналіз результатів математичної обробки одержаної інформації/контент-аналіз глибинних інтерв'ю/фокус-груп; розробку підсумкового документа (Звіту та додатків до нього).
Презентація та захист результатів дослідження

Тривалість і терміни проведення практики визначаються відповідно до навчального плану та графіку освітнього процесу рівня вищої освіти «Бакалавр» Факультету суспільно-гуманітарних наук та права Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Практика проводиться на 4 курсі 180 годин, (6 кредитів) формою підсумкового контролю є захист; триває 4 тижні.

Під час проходження практики у межах проєктної діяльності її терміни переносяться відповідно до періоду реалізації проєкту у позанавчальний час.

Здобувач повинен дотримуватися календарного плану-графіка проведення виробничої практики (*Див. Додаток 1*).

По закінченню практики здобувачі подають довідку про проходження виробничої практики з місця її проходження та звітну документацію керівникам практики від кафедри соціології та філософії. Захист результатів проходження практики відбувається на засіданні кафедри не пізніше 10 робочих днів після її завершення, згідно до «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Керівництво практикою покладається на викладачів, які призначаються кафедрою відповідно до навчального навантаження. Керівник від кафедри здійснює постійний контроль виконання здобувачами, що проходять практику, всіх завдань практики.

У процесі проходження виробничої практики обов'язковим є залучення здобувачів до всіх видів дослідницьких/проєктних робіт та виконання всіх завдань, передбачених робочою програмою практики.

Результати проходження практики оформлюються у підсумкових звітах здобувачів, що подаються на кафедру. Захист результатів практики відбувається на засіданні кафедри соціології та філософії чи публічній презентації Замовнику.

Виробнича практика зараховується здобувачам, які успішно виконали її програму, вчасно подали звітну документацію і успішно захистили результати практики на засіданні кафедри.

Місце виробничої практики у навчальному плані підготовки здобувачів. Виробнича практика проходить відповідно до навчального плану підготовки здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр», спеціальності 054 Соціологія. Міждисциплінарні зв'язки: здобувачам були прослухані наступні освітні компоненти з нормативної частини циклу професійної підготовки: У концептуальному, інформаційному і логічному плані навчальна практика тісно пов'язана з такими освітніми компонентами, як «Вступ до спеціальності», «Програмування соціологічного дослідження», «Методологія соціологічних досліджень», «Математичні методи в соціології», «Організація та методи вибіркового дослідження», «Соціальна статистика», «Методи комп'ютерної обробки соціологічних даних».

Обов'язки керівника практики від кафедри

- на настановних конференціях ознайомлюють здобувачів вищої освіти Університету з порядком проходження практики, її змістом, завданнями, формами звітності та забезпечують необхідними матеріалами відповідно до затверджених кафедрою вимог;

- безпосередньо контролюють виконання програми практики здобувачами вищої освіти Університету, слідкуючи за її відповідністю запланованим завданням;

- надають методичну допомогу здобувачам вищої освіти Університету щодо виконання програми практики, аналізу та використання зібраного матеріалу для підготовки звітної документації.

- оцінюють результати практики на основі критеріїв, затверджених кафедрою.

- звітують на засіданнях кафедри про результати проходження практики здобувачами.

Обов'язки здобувачів

- одержують від деканату направлення на проходження практики (навчальної, виробничої та науково-дослідної на підприємствах, в закладах освіти, установах, ФОП, підприємствах та організаціях);

- до початку практики проходять профілактичний медичний огляд, якщо це прописано в договорі з базою практики;
- проходять інструктажі з охорони праці і правил безпеки в деканаті із залученням інженера з охорони праці Університету, про що ставлять відповідний підпис у журналі реєстрації інструктажів (в умовах воєнного стану та/або дистанційного навчання заповнюють відповідну Google-форму);
- одержують від керівника практики від кафедри методичні матеріали (методичні вказівки, затверджену кафедрою звітну документацію тощо) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів, ознайомлюються з порядком проходження практики, робочою програмою практики;
- своєчасно прибувають на базу практики;
- у повному обсязі виконують усі завдання, передбачені робочою програмою з практичної підготовки, а також вказівки керівників практик від кафедри, бази практики, деканату;
- дотримуються правил охорони праці, техніки безпеки;
- відповідно до вимог робочої програми з практичної підготовки своєчасно готують звітну документацію й звітують про проходження практики на кафедральних чи міжкафедральних засіданнях.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Звіт з виробничої практики захищається у комісії, призначеній завідувачем кафедри соціології та філософії. До складу комісії входять керівник практики від кафедри та члени кафедри, а також можуть долучатися керівник практик Університету і керівник практики від бази практики, стейкхолдери. Оцінка за виробничу практику (диференційований залік) вноситься до відомості обліку успішності та залікової книжки за підписами членів комісії.

Контрольні заходи з виробничої практики у здобувачів вищої освіти Університету відбуваються на базах практики в останні дні її проходження або в Університеті упродовж 10 робочих днів після її завершення. За умови проходження практики у дистанційному форматі контроль результатів проходження практики здобувачів вищої освіти Університету може

здійснюватися за допомогою інструментів синхронної чи асинхронної комунікації, зокрема систем проведення відеоконференцій.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, підсумкових конференціях здобувачів вищої освіти з практики, а загальні підсумки – на вченій раді Університету та факультету не менше одного разу протягом навчального року з оформленням відповідних протоколів.

Здобувачу вищої освіти, який на підсумковому заліку отримав незадовільну оцінку, може бути надано можливість повторного проходження практики, але з підвищенням оцінки не більше ніж до «задовільно». Дозвіл на повторне проходження практики надає ректор своїм наказом на підставі службової декана факультету за погодженням із керівником практик Університету.

У разі наявності поважних причин термін проходження здобувачем вищої освіти Університету практики може бути змінено. Здобувач вищої освіти направляється на практику повторно, у вільний від навчання час, за індивідуальним графіком. Дозвіл на проходження практики надає ректор своїм наказом на підставі службової від декана факультету за погодженням із керівником практик Університету і гарантом освітньої програми. У випадках грубого порушення термінів проходження практики та невиконання програми практики, здобувач вищої освіти відраховується з Університету, як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план.

Здобувач вищої освіти Університету, який у визначені терміни пройшов практику, але без поважних причин своєчасно не з'явився на контрольний захід, або на контрольному заході отримав незадовільну оцінку, вважається таким, що має академічну заборгованість, і перескладає її у визначений графіком ліквідації академічної заборгованості час. Здобувач вищої освіти, який повторно отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з Університету.

Оцінка роботи практиканта на виробничій практиці включає бали за такі види робіт:

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Форми та організація оцінювання студентів

	Види діяльності	Кількість балів	Форми і засоби оцінювання
I	Організаційна робота: ознайомлення зі специфікою функціонування бази практики; ведення документації, пов'язаної з проходженням практики; опрацювання інформаційних джерел та статистичних даних за обраною темою дослідження.	Мінімум – 4 бали Максимум – 10 балів	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: залік
II	Виконання науково-практичних завдань: розробка програми соціологічного дослідження; підготовка методичних документів для польового етапу дослідження, зокрема: розробка анкети; підготовка паспорту для введення даних у програму SPSS/створення гайду, сценарію глибинних інтерв'ю та їх проведення; збір, введення та обробка емпіричних даних (SPSS, EXCEL, стенографування, транскрибування); контроль польового етапу опитування; обробка отриманих даних; підготовка підсумкового звіту про проведене дослідження.	Мінімум – 25 балів Максимум – 40 балів	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: залік
III	Оцінювання рівня оволодіння практичними навичками за спеціальністю; підготовка та подання письмового звіту про проходження практики.	Мінімум – 6 балів Максимум – 20 балів	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: залік
IV	Захист та презентація результатів практики на засіданні кафедри соціології та філософії	Мінімум – 15 балів Максимум – 30 балів	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційований залік

Результати практичної діяльності здобувачів оцінюються за 100-бальною шкалою, враховуючи бали за всі різновиди робіт, а також за Звіт з практики та

його захист на кафедрі.

Шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	5	A відмінно
82-89	Добре	4	B добре (дуже добре)
74-81			C (добре)
64-73	Задовільно	3	D (задовільно)
60-63			E задовільно (достатньо)
35-59	не задовільно	2	FX (не задовільно з можливістю повторного складання)
1-34	не задовільно	2	F (не задовільно з обов'язковим повторним проходженням практики)

8. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ.

Звіт за результатами виробничої практики оформляється згідно плану-графіку (Див. Додаток 1). Направлення на практику згідну договору підписує перший проректор університету (Див. Додаток 2). Керівник підприємства надсилає до керівництва університету Клопотання про індивідуальне проходження практики здобувачем (Див. Додаток 3). Після закінчення практики керівник складає Довідку про проходження навчальної практики (Див. Додаток 4). Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності здобувача про проходження практики – письмовий звіт. У звіті мають бути відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики, список використаної літератури тощо: (Див. Додаток 5 «Звітні матеріали про проходження виробничої практики»).

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бекешкіна І. Е. Підготовка підсумкових документів за результатами соціологічних досліджень [Електронний ресурс]. URL: <http://library.socosvita.kiev.ua/nmk/131.pdf>.
2. Богдан О. Що варто знати про соціологію і соціальні дослідження? : посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Київ : Дух і Літера, 2015. 380 с.
3. Інноваційні соціологічні технології муніципальної політики : навчально-методичний посібник / Л. В. Афанасьєва, І. В. Букрєєва, Н. І. Глебова, ID 135154, Р. В. Склярів, М. В. Цюрупа, І. О. Чичановський. Запоріжжя : ФОП Однорог Т. В., 2024. 126 с.
4. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 405 с.
5. Методи збору, аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації : навчально-методичний посібник. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. 412 с.
6. Методологія та методи збору, аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації : навчально-методичний посібник / Л. В. Афанасьєва, І. В. Букрєєва, Н. І. Глебова, ID 135154, М. О. Семікін, Р. В. Склярів, М. В. Цюрупа, І. О. Чичановський. Запоріжжя : ФОП Однорог Т. В., 2024. 530 с.
7. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.
8. Підготовка підсумкових документів дослідження : навчально-методичний посібник. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. 138 с.
9. Сальнікова Світлана. Вибірка у соціологічному дослідженні : підручник / Світлана Анатоліївна Сальнікова. Луцьк, Вежа-Друк, 2021. 252 с.

10. Соціологічні виміри муніципальної політики : конспект лекцій для здобувачів спеціальності 054 Соціологія, освітньої програми «Соціологія муніципальної політики» / Л. В. Афанасьєва, І. В. Букрєєва, Н. І. Глебова, ID 135154. Запоріжжя : ФОП Однорог Т. В., 2023. 165 с.

11. Соціологія: організація емпіричного дослідження : навчальний посібник / уклад. Балановський Я. М. Умань : Візаві, 2019. 471 с.

12. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. Київ: Кондор, 2018. 256 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

1. Соціологічна асоціація України. URL:<http://www.sau.kiev.ua/>
2. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <http://ratinggroup.ua/>
3. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about
4. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
5. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>
6. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
7. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>
8. Центр соціальний моніторинг. URL: <https://smc.org.ua>
9. Інститут соціології НАН України <http://www.i-soc.com.ua>
10. Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>

З публікаціями викладачів освітньої програми можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua>

ДОДАТОК 1

План-графік проходження виробничої практики

Етапи робіт:	П н / д а т а	вт	ср	Чт	пт	сб	нд	пн	Вт	ср	Чт	Пт	сб	Нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	Відповідальні/ виконавці
	І тиждень							ІІ тиждень							ІІІ тиждень							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Настановча конференція																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
Розробка методологічної частини Програми соціологічного дослідження;5																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
Розробка методичної або процедурної частини Програми соціологічного дослідження;5																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
Обговорення і затвердження Програми соціологічного дослідження:2																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
Розробка дизайну анкети /гайду/сценарію:																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
	IV тиждень																					
проведення пілотажного (пробного) дослідження та затвердження дизайну анкети /гайду/сценарію																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
проведення анкетування/глибинних інтерв'ю/фокус-груп; підготовка зібраних даних до обробки (відбракування, кодування, узагальнення відкритих відповідей, уведення в SPSS)/транскрибування інтерв'ю;5																						Керівник від кафедри, здобувачі
аналіз результатів математичної обробки одержаної інформації/контент-аналіз глибинних інтерв'ю/фокус-груп;																						Керівник від бази практики, здобувачі
Складання підсумкового документа (Звіту та додатків до нього).																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі

ДОДАТОК 2

Директору
(назва підприємства,
організації або установи)

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Відповідно до наказу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького від “ ” 2025 р. № та на підставі договору ТОВ «Центр стратегічного розвитку територій» про проведення практик від “ ” 20 р. № (або на підставі договорів з іншими базами практик) направляємо до Вашої організації (або підприємства, установи) для проходження виробничої практики здобувачів вищої освіти 4 курсу _____ групи освітньої програми Соціологія Факультету суспільно-гуманітарних наук та права у кількості осіб.

Термін практики: з “ ” 20 р. по “ ” 20 р.

Керівник практики від кафедри:

Список здобувачів вищої освіти:

1.....

2.....

.....

Перший проректор МДПУ
імені Богдана Хмельницького

ПБ

Виконавець

ПБ

ДОДАТОК 3

Ректору Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Наталі ФАЛЬКО
директора (назва підприємства,
організації або установи)
ПІП

Клопотання

Адміністрація (назва підприємства, організації або установи) просить Вас направити на виробничу практику здобувача вищої освіти Факультету суспільно-гуманітарних наук та права (ПБ), спеціальність 054 Соціологія, освітньо-професійна програма: Соціологія, групи 521-і.

Термін проходження практики з2025 р. по 2025 р.

Дата ПП (керівника підприємства, організації або установи)

Підпис

Довідка про проходження виробничої практики

Видана _____ здобувачу вищої освіти 4 курсу
_____ групи освітньої програми Соціологія першого рівня вищої освіти
Факультету суспільно-гуманітарних наук та права в тому, що в термін з 20 р.
по 20 р. він/вона пройшов виробничу практику на базі
_____.

Під час практики здобувач вищої освіти сформував такі компетентності:

Упродовж практики здобувачем вищої освіти було досягнуто таких
програмних результатів:

Кількість балів відповідно до критеріїв оцінювання:

М.П. Підпис керівника бази практики

ФАКУЛЬТЕТ СУПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК ТА ПРАВА
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ

ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача(ки) 4 курсу спеціальності 054 Соціологія
освітньої-професійної програми Соціологія

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практики з _____ по _____ 20__ р.

Керівник практики від кафедри

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник бази практики

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Звіт зданий на кафедру _____
(дата)

Захист звіту _____
(дата)

ОЦІНКА ЗА ПРАКТИКУ _____

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача вищої освіти 4 курсу спеціальності 054 Соціології
освітньої програми Соціологія
за період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

Дата	Види виконаних робіт	Відмітки про виконання
	Блок 1. Розробка програми соціологічного дослідження	
	Настановча конференція: 1. Ознайомлення зі специфікою роботи бази практики: з історією створення організації, її метою та функціями, статутними документами, матеріально-технічною базою; 2. Ознайомлення з метою і завданнями виробничої практики, системою оцінювання, переліком звітної документації, змістом виробничої практики (складання програми, збір й обробка матеріалів, аналіз обробленої інформації, підготовка звіту тощо); 3. Ознайомлення з порядком ведення щоденника.	
	Розробка методологічного розділу Програми соціологічного дослідження: формулювання проблеми; визначення об'єкта та предмета; мети та підготовка задач; уточнення та інтерпретація основних понять; попередній системний аналіз об'єкта соціологічного дослідження; формулювання робочих гіпотез.	
	Розробка методичного або процедурного розділу Програми соціологічного дослідження: розробка дизайну; обґрунтування системи вибірки одиниць спостереження; попередній нарис основних процедур збору та аналізу вихідних даних.	
	Обговорення і затвердження Програми соціологічного дослідження: методологічний розділ Програми соціологічного дослідження; методичний розділ Програми соціологічного дослідження	
	Розробка та затвердження дизайну анкети /гайду/сценарію: розробка інструментарію; проведення пілотажного (пробного) дослідження спрямованого на опанування методики збору первинних даних; обговорення і затвердження дизайну анкети/ гайду/сценарію	
	Блок 2. Проведення соціологічного дослідження	
	Збір та обробка соціологічної інформації: проведення анкетування/глибинних інтерв'ю/фокус-груп; підготовка зібраних даних до обробки (SPSS, EXCEL, стенографування, транскрибування) опрацювання одержаної інформації.	
	Складання підсумкового документа (Звіту та додатків до нього).	
	Презентація та захист результатів дослідження	

Керівник практики _____

(підпис)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Підпис практиканта _____

ЗМІСТ

I. Методологічна частина Програми соціологічного дослідження

- 1.1. Формування і обґрунтування соціальної проблеми
- 1.2. Визначення мети дослідження
- 1.3. Визначення об'єкту дослідження.
- 1.4. Визначення предмету дослідження.
- 1.5. Попередній системний аналіз об'єкту.
- 1.6. Логічний аналіз основних понять.
- 1.7. Формулювання гіпотез дослідження.
- 1.8. Формулювання завдань дослідження.

II. Методична частина Програми соціологічного дослідження.

- 2.1. Виокремлення дослідницької сукупності.
- 2.2. Характеристика методологічного інструментарію збору інформації.
- 2.3. Опитувальник та аналіз опитувального інструментарію.

III. Організаційно-процедурна частина Програми соціологічного дослідження.

- 3.1. Складання та ведення щоденника виробничої практики.
 - 3.2. Проведення пілотажного (пробного) дослідження, спрямованого на опанування методики збору первинних даних.
 - 3.3. Звіт за результатами виробничої практики.
 - 3.4. Презентація результатів соціологічного дослідження.
- 4. Список використаних джерел.